

Μάθημα: : ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ (ΓΝΩΣΤΟ)

Τάξη: Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

Ημερομηνία: 06/11/2022

Καθηγητές: ΛΥΚΟΥΡΕΝΤΖΟΥ ΤΙΝΑ

Ονοματεπώνυμο:

A. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Πλάτων, Πολιτεία 519B-520a

- Τί δέ; Τόδε ούκ εικός, ἦν δ' ἐγώ, καί ἀνάγκη ἐκ τῶν προειρημένων, μήτε τοὺς ἀπαιδευτοὺς καὶ ἀληθείας ἀπείρους ἱκανῶς ἂν ποτε πόλιν ἐπιτροπεῦσαι, μήτε τοὺς ἐν παιδείᾳ ἐωμένους διατρίβειν διὰ τέλους, τοὺς μὲν ὅτι σκοπὸν ἐν τῷ βίῳ οὐκ ἔχουσιν ἓνα, οὗ στοχαζομένους δεῖ ἅπαντα πράττειν ἃ ἂν πράττωσιν ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ, τοὺς δὲ ὅτι ἐκόντες εἶναι οὐ πράξουσιν, ἠγούμενοι ἐν μακάρων νήσοις ζῶντες ἔτι ἀπωκίσθαι;

- Ἀληθῆ, ἔφη.

- Ἡμέτερον δὴ ἔργον, ἦν δ' ἐγώ, τῶν οἰκιστῶν τάς τε βελτίστας φύσεις ἀναγκάσαι ἀφικέσθαι πρὸς τὸ μάθημα ὃ ἐν τῷ πρόσθεν ἔφαμεν εἶναι μέγιστον, ἰδεῖν τε τὸ ἀγαθὸν καὶ ἀναβῆναι ἐκείνην τὴν ἀνάβασιν, καὶ ἐπειδὴ ἀναβάντες ἱκανῶς ἴδωσι, μὴ ἐπιτρέπῃν αὐτοῖς ὃ νῦν ἐπιτρέπεται.

- Τὸ ποῖον δὴ;

- Τὸ αὐτοῦ, ἦν δ' ἐγώ, καταμένειν καὶ μὴ ἐθέλειν πάλιν καταβαίνειν παρ' ἐκείνους τοὺς δεσμώτας μηδὲ μετέχειν τῶν παρ' ἐκείνοις πόνων τε καὶ τιμῶν, εἴτε φαυλότεραι εἴτε σπουδαιότεραι.

- Ἐπειτ', ἔφη, ἀδικήσομεν αὐτούς, καὶ ποιήσομεν χειρὸν ζῆν, δυνατὸν αὐτοῖς ὄν ἄμεινον;

- Ἐπελάθου, ἦν δ' ἐγώ, πάλιν, ὦ φίλε, ὅτι νόμῳ οὐ τοῦτο μέλει, ὅπως ἐν τι γένος ἐν πόλει διαφερόντως εὖ πράξει, ἀλλ' ἐν ὅλῃ τῇ πόλει τοῦτο μηχανᾶται ἐγγενέσθαι, συναρμόττων τοὺς πολίτας πειθοῖ τε καὶ ἀνάγκῃ, ποιῶν μεταδιδόναι ἀλλήλοις τῆς ὠφελίας ἣν ἂν ἕκαστοι τὸ κοινὸν δυνατοὶ ὧσιν ὠφελεῖν καὶ αὐτὸς ἐμποιῶν τοιούτους ἄνδρας ἐν τῇ πόλει, οὐχ ἵνα ἀφιῆ τρέπεσθαι ὅπῃ ἕκαστος βούλεται, ἀλλ' ἵνα καταχρῆται αὐτὸς αὐτοῖς ἐπὶ τὸν σύνδεσμον τῆς πόλεως.

- Ἀληθῆ, ἔφη· ἐπελαθόμην γάρ.

Παρατηρήσεις

A1. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των παρακάτω προτάσεων ως σωστό ή λανθασμένο σύμφωνα με το νόημα των κειμένων που σας δίνονται. Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας με συγκεκριμένη αναφορά στο κείμενο.

1. Οι στερούμενοι παιδείας δεν θέτουν έναν υψηλό στόχο στη ζωή τους.
2. Οι οικιστές της ιδεώδους πολιτείας δεν επιθυμούν να αναλάβουν οι πεπαιδευμένοι την εξουσία.
3. Ο Γλαύκωνας πιστεύει πως αδικούνται οι φιλόσοφοι από τον εξαναγκασμό που υφίστανται να αναλάβουν την εξουσία.
4. Οι φιλόσοφοι συμμετέχουν στα έργα και τις τιμές των δεσμοτών, εφόσον βέβαια αυτές δεν είναι ταπεινές.

A2. α. τούς δέ ὅτι ἐκόντες εἶναι οὐ πράξουσιν: Σε ποια λέξη του αρχαίου κειμένου αναφέρεται η φράση **τούς δέ**;

β. οὔ στοχαζομένους: πού αναφέρεται η αντωνυμία **οὔ**;

γ. μὴ ἐπιτρέπειν **αὐτοῖς** ὃ νῦν ἐπιτρέπεται : σε ποιον ὄρο αναφέρεται η λέξη **αὐτοῖς**;

δ. τοῦτο μηχανᾶται ἐγγενέσθαι: με το **τοῦτο** εννοεί 1. το εὔ πράττειν 2. τό καταβῆναι 3. τό ἀναβῆναι

Μονάδες 10 (8+2)

B1.α. Στη διατύπωση της ένστασης του Γλαύκωνα και στην απάντηση του Σωκράτη εντοπίζουμε δυο εντελώς διαφορετικές αντιλήψεις - κοσμοθεωρίες σχετικά με το ατομικό και το συλλογικό συμφέρον . Να επισημάνετε τις αντιλήψεις αυτές και να τις σχολιάσετε.

β. Να εντοπίσετε **3** διαφορετικές γλωσσικές επιλογές με τις οποίες αναδεικνύονται οι θέσεις των συνομιλητών.

(Για την απάντησή σας να λάβετε υπόψη το ακόλουθο χωρίο “ **Ἐπειτ’, ἔφη, ἀδικήσομεν αὐτούς ... τοῦτο μηχανᾶται ἐγγενέσθαι**”).

Μονάδες 10 (7+3)

B2. α. Να αντιστοιχίσετε τις λέξεις της Α στήλης με τις ετυμολογικά συγγενείς τους από τη δεύτερη στήλη:

A	B
ἀφιῆ	συντριπτικός
ἀφικέσθαι	χρεία
μετέχειν	κάτοπτρο
καταχρήται	εφικτός
διατρίβειν	σχεδόν
ἰδεῖν	ἀφεση

β. Να γράψετε το αρχαιοελληνικό αντώνυμο (στον ίδιο ακριβώς τύπο που σας δίνεται) καθεμιάς από τις παρακάτω λέξεις: **ἀπαιδευτους, ἀληθῆ, βελτίστας, ἐπιτρέπεται.**

Μονάδες 10 (6+4)

B3. α. Να χαρακτηρίσετε ως σωστή ή λανθασμένη καθεμία από τις παρακάτω περιόδους λόγου:

1. Οι τριάκοντα τύραννοι προσπάθησαν να καταστήσουν συνένοχο στις βιαιοπραγίες τους και τον Πλάτωνα.
2. Ο δραματικός χρόνος, κατά τον οποίο υποτίθεται ότι διεξάγεται ο διάλογος της Πολιτείας είναι το 374 π.Χ.
3. Η γυμναστική και η μουσική αγωγή εντάσσονται στο πρώτο στάδιο αγωγής των φυλάκων.
4. Οι φιλόσοφοι-βασιλείς της πλατωνικής πολιτείας δεν διαθέτουν ούτε προσωπική περιουσία ούτε καν οικογένεια.
5. Το κατώτερο μέρος της ψυχής είναι το θυμοειδές.

β. Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με αυτά της στήλης Β:

A	B
1. Θρασύμαχος	α. τό τὰ αὐτοῦ πράττειν
2. Γλαύκων	β. δίκαιο είναι το να ανταποδίδεις το καλό στον φίλο, το κακό στον εχθρό
3. Σωκράτης	γ. το δίκαιο το καθορίζει ο ισχυρός
4. Κέφαλος	δ. δικαιοσύνη είναι η εντιμότητα στις συναλλαγές
5. Πολέμαρχος	ε. η δικαιοσύνη είναι μια υποκριτική κοινωνική σύμβαση

Μονάδες 10 (5+5)

B4. Αφού διαβάσετε το κεφάλαιο 37 από τον Επιτάφιο λόγο του Περικλή να συγκρίνετε τη λειτουργία της αθηναϊκής δημοκρατίας, όπως την περιγράφει ο Αθηναίος πολιτικός, με το ιδανικό πολίτευμα που προτείνει ο Αθηναίος φιλόσοφος, όπως αυτό σκιαγραφείται από τις λειτουργίες του νόμου.

Το πολίτευμα που έχουμε σε τίποτε δεν αντιγράφει τα ξένα πολιτεύματα. Αντίθετα, είμαστε πολύ περισσότερο εμείς παράδειγμα για τους άλλους παρά μιμητές τους. Το πολίτευμά μας λέγεται Δημοκρατία, επειδή την εξουσία δεν την ασκούν λίγοι πολίτες, αλλά όλος ο λαός. Όλοι οι πολίτες είναι ίσοι μπροστά στον νόμο για τις ιδιωτικές τους διαφορές. Για τα δημόσια αξιώματα προτιμώνται εκείνοι που είναι ικανοί και τα αξίζουν και όχι εκείνοι που ανήκουν σε μια ορισμένη τάξη. Κανείς, αν τύχει και δεν έχει κοινωνική θέση ή αν είναι φτωχός, δεν εμποδίζεται γι' αυτό να υπηρετήσει την πολιτεία, αν έχει κάτι άξιο να προσφέρει. Στη δημόσια

ζωή μας είμαστε ελεύθεροι, αλλά και στις καθημερινές μας σχέσεις δεν υποβλέπομε ο ένας τον άλλο, δεν θυμώνομε με τον γείτονά μας αν διασκεδάζει, και δεν του δείχνομε όψη πειραγμένου που, αν ίσως δεν τον βλάπτει, όμως τον στενοχωρεί. Αν, ωστόσο, η αυστηρότητα λείπει από την καθημερινή μας ζωή, στα δημόσια πράγματα, από εσωτερικό σεβασμό, δεν παρανομούμε. Σεβόμαστε τους άρχοντες, πειθαρχούμε στους νόμους και, μάλιστα, σε όσους έχουν γίνει για να προστατεύουν τους αδυνάτους και όσους που, αν και άγραφοι, είναι ντροπή να τους παραβαίνει κανείς.

Θουκυδίδης, Β37

Μονάδες 10

Φιλοσοφούμεν γνησίως τε καὶ ἰκανῶς...

ΦΑΣΜΑgroup